

2023 METŲ PAGRINDINĖS SESIJOS ISTORIJOS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO KANDIDATŲ DARBŲ VERTINIMO INSTRUKCIJA

Kiekvieno iš 01–25 klausimų teisingas atsakymas vertinamas 1 tašku.

Klausimo numeris	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
Teisingas atsakymas	C	A	C	D	D	B	A	B	B	D

Klausimo numeris	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Teisingas atsakymas	B	B	B	A	D	C	A	A	D	C

Klausimo numeris	21	22	23	24	25
Teisingas atsakymas	D	B	B	A	C

Kandidatas atsakymus į 26–51 klausimus **gali suformuluoti savais žodžiais**. Ar atsakymų turinys yra teisingas, sprendžia egzamino užduoties vertintojai.

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
26	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gediminas neatsisako paklusti Katalikų Bažnyčiai. • Popiežius įpareigoja Vokiečių ordiną nutraukti puldinėjimus. • Popiežius skatina Vokiečių ordiną po krikšto priėmimo gyventi su Gediminu broliškai ir taikiai. • Popiežius nori, kad Gediminas apsikrikštytų ir Lietuva taptų krikščioniška. 	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>
27	<ul style="list-style-type: none"> • Imperatorius manė, kad greitai bus užimta visa Lietuvos valstybės teritorija ir valstybės neliks. / Lietuva vis dar buvo pagoniška valstybė, o tuo metu buvo vykdomi neapsikrikštijusių valstybių dovanojimai. • Popiežius palaikė krikšto taikų skleidimą, o ne karinės jėgos naudojimą. 	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
28	<p><i>Apibūdinimas:</i> Gediminas buvo pirmasis LDK valdovas, kuris suvokė, jog Lietuvai būtina krikštytis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žemaičių pasipriešinimas. • Stačiatikių opozicija. • Priešinosi senosios religijos šalininkai. 	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>
29	<p><i>Teisė:</i> Bajorų tėvonijų nuosavybės teisė.</p> <p><i>Prievolė:</i> Eiti karo tarnybą. / Statyti / taisyti pilis.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
30	<p><i>Privilegija:</i> Vilniaus vyskupui. <i>Apibūdinimas:</i> Buvo įkurta Vilniaus vyskupija. / Privilegija davė pradžią Katalikų Bažnyčios žemėvaldai Lietuvoje.</p> <p><i>Privilegija:</i> Vilniaus miestui. <i>Apibūdinimas:</i> Vilniui suteikta Magdeburgo teisė. / Vilniuje įteisinta miestiečių savivalda.</p>	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p><i>4 taškai</i> skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p>
31	<ul style="list-style-type: none"> • Ordinas ir toliau vykdo agresiją prieš naujakrikštus. • Popiežius draudžia vykdyti grobikiškus veiksmus prieš Lietuvą. 	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
32	<p><i>Politinė:</i> Lietuva tapo lygiateise katalikiškos Europos dalimi / katalikybės atsparos punktu Rytuose. / Katalikiški kraštai prarado galimybę viešai remti vokiečių agresiją prieš Lietuvą.</p> <p><i>Kultūrinė:</i> Susidarė palankios sąlygos Lietuvoje plisti Vakarų kultūrai (pradėtos steigti mokyklos, vystėsi raštija, buvo plėtojama architektūra ir dailė).</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
33	<ul style="list-style-type: none"> • (Grobikiškas) žemių dalijimasis. • Savanaudiški valstybių / ministrų interesai. 	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
34	<p><i>Mintis:</i> Napoleonas pralaimėjo, nes kariavo su visa Europa (nuo Ispanijos iki Rusijos).</p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kariuomenės praradimas Rusijoje. • Partizaninis karas Ispanijoje. • Didžiųjų valstybių (Austrijos, Prūsijos, Rusijos ir Didžiosios Britanijos) susivienijimas bendrai kovai prieš Prancūziją. • Karas su beveik visomis Europos valstybėmis išsekino Prancūzijos jėgas. • Užkariautų valstybių gyventojai nebenorėjo taikstyti su svetimais valdžiais. • Kontinentinė blokada. • Napoleonas pervertino savo genialumą ir imperijos karinę galią. 	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p><i>4 taškai</i> skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p>
35	<p><i>Austrijai atiteko:</i> Lombardija. / Venecija. / Galicija. / Dalmacija.</p>	5	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p>

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
	<p><i>Prūsijai atiteko:</i> Saksonijos šiaurinė dalis / žemės kairiajame Reino krante / didžioji dalis Vestfalijos.</p> <p><i>Rusijai atiteko:</i> Didžioji dalis Varšuvos kunigaikštystės / gavo teisę valdyti Suomiją ir Besarabiją.</p> <p><i>Sutartinių ženklų paaiškinimas:</i> 1 – Vokietijos sąjunga. / Vokietijos konfederacija. 2 – Lenkijos karalystė.</p>		<p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p>4 taškai skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p> <p>5 taškai skiriami, kai pateikti penki teisingi atsakymai.</p>
36	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Plėtė savo interesų ratą už žemyno ribų (Didžioji Britanija / Rusija). • Neturėjo interesų, peržengiančių Europos ribas (Prancūzija / Austrija). • Prūsijos augimas / stiprėjimas. 	2	<p>Taškas skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
37	<p><i>Teigiamos:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Užtikrinta ilgalaikė taika Europos žemyne. • Prasidėjo tarptautinis bendradarbiavimas, sprendžiant kylančias problemas. <p><i>Neigiamos:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Neatsižvelgta į tautinius interesus / stabdė nacionalizmo plėtrą. • Atkurtos monarchijos pristabdė demokratijos / liberalizmo procesų raidą. 	4	<p>Taškas skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p>4 taškai skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p>
38	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Belgijos nepriklausomybės paskelbimas. • Graikijos nepriklausomybės paskelbimas. • Italijos suvienijimas. • Vokietijos suvienijimas. • Rusijos ir Turkijos karas. 	2	<p>Taškas skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
39	<p>Sienos buvo nustatytos, menkai atsižvelgiant į etninius skirtumus.</p> <p><i>Paaiškinimai:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sprendimus Rytų Europoje priimti galėjo tik Sovietų Sąjunga, kuri elgėsi savavališkai. • Nepavyko iki galo suformuoti valstybių sienas pagal etninį teisingumą. • Svarbiau už viską buvo išlaikyti jėgų pusiausvyrą. 	3	<p>Taškas skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>
40	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mintis:</i> Sovietų Sąjunga (J. Stalinas) jėga įtvirtina komunistinius režimus. 	4	<p>Taškas skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p>

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
	<p><i>Pagrindimas:</i> Durklai įsmeigti į atskiras šalis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mintis:</i> Vakarų Vokietija ir Prancūzija išlieka laisvos nuo Sovietų Sąjungos įtakos. <p><i>Pagrindimas:</i> Durklai į Vakarų Vokietiją ir Prancūziją neįsmeigti.</p> • <i>Mintis:</i> Tokia Sovietų Sąjungos politika turi palaikytojų. <p><i>Pagrindimas:</i> Žmonės, grojantys balalaikomis (šiuo atveju Prancūzijos komunistai).</p> 		<p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p>4 taškai skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p>
41	<p><i>Priežastys:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sovietų Sąjungos ir Sąjungininkų kariuomenių įsitvirtinimas išvaduotose ir užimtose teritorijose. • Sąjungininkų susitarimai tarptautinėse konferencijose. <p><i>Skaičiumi 1 pažymėta:</i> Geležinė uždanga.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>
42	<p><i>Vakarinės sienos:</i> Lenkijai teko dideli Vokietijos plotai iki pat Oderio ir Neisės upių. (Pastaba. Nelaikyti klaida, jeigu bus nurodyta pietinė Prūsijos dalis.)</p> <p><i>Rytinės sienos:</i> Prarastos žemės Rytuose (Vakarų Ukraina ir Baltarusija).</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
43	<p><i>Tikslas:</i> Europą atkurti kaip „trečiąją jėgą“ pasaulyje.</p> <p><i>Priežastys:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Europa nusilpo ekonomiškai ir politiškai. • Didžioji Britanija ir Prancūzija siekė, kad JAV nepasitrauktų iš Europos. / Didžioji Britanija ir Prancūzija bijojo, kad joms vienoms be JAV paramos teks stoti prieš Vokietiją ir Sovietų Sąjungą. 	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>
44	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Europa buvo padalyta į dvi dalis. • Išaugo JAV / Sovietų Sąjungos įtaka Europoje. • Sumenko Didžiosios Britanijos / Prancūzijos galia. • Rytų Europos šalys prarado politinį savarankiškumą. • Nebuvo atkurta Baltijos šalių nepriklausomybė. 	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p>4 taškai skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p>
45	<p><i>Įvykis:</i> Romo Kalantos auka (susideginimas). / Visuomenės demonstracijos po R. Kalantos susideginimo.</p> <p><i>Interpretacijos:</i></p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
	<ul style="list-style-type: none"> • Viena visuomenės dalis manė, kad susidegindamas R. Kalanta išreiškė protestą prieš sovietinę santvarką. Jo užrašų knygelėje liko įrašas: „Dėl mano mirties kalta tik santvarka.“ • Kita visuomenės dalis tikėjo sovietinės valdžios sudarytos gydytojų (psichiatrų) komisijos išvada, kad R. Kalanta buvo psichiškai neįgalus. 		3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.
46	<p><i>Katalikiška nuostata:</i> Nekalbėti netiesos / nemeluoti.</p> <p><i>Paaiškinimas:</i> Tarybinė armija okupavo, o ne išlaisvino Lietuvą / nebuvo išvaduojoja, tačiau paminklas ją vaizdavo kaip išvaduojoją.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
47	Uždarant į psichiatrijos ligoninę, buvo bandoma susidoroti su režimui nepaklususiais žmonėmis. / Taip buvo siekiama palaužti M. Tomonio valią ir priversti paklusti valdžiai.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas teisingas atsakymas.
48	<p><i>Valdžios aiškinimas:</i> Sovietų valdžia aiškino, kad Lietuvoje įvyko socialistinė revoliucija / Lietuva savanoriškai prisijungė prie SSRS.</p> <p><i>Poveikis:</i> Ilgainiui didžioji visuomenės dalis įtikėjo (buvo indoktrinuota) sovietų valdžios aiškinimu apie 1940 m. birželio 15 d. įvykius Lietuvoje.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
49	<p><i>Tendencija:</i> Religinių apeigų sistemingai mažėjo.</p> <p><i>Priežastys:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sąžinės laisvės varžymas riboja žmonių laisvą pasirinkimą ir vertė prisitaikyti prie esamos situacijos. • Valdžios vykdoma ateizacijos politika silpnino žmonių religinius įsitikinimus. 	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>
50	<p><i>Teiginiai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Žmonių laisvės įvairiose gyvenimo srityse buvo varžomos. • Valdantieji susikūrė visą privilegijų sistemą. <p><i>Ekonominis bruožas:</i> Ekonomikoje nebuvo privačios nuosavybės. / Egzistavo visuotinis prekių deficitas. / Planinė ekonomika.</p> <p><i>Politinis bruožas:</i> Valdymas buvo grįstas komunistų partijos diktatūra.</p>	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p>4 taškai skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p>
51	<p><i>Dviguba moralė</i> – elgsena dviem skirtingais būdais toje pačioje situacijoje.</p> <p><i>Politiiniame gyvenime:</i> <i>Galimi atsakymai:</i></p>	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
	<ul style="list-style-type: none"> • Į komunistų partiją buvo stojama, netikint komunistine ideologija. • Į komunistų partiją buvo stojama, tikint komunistine ideologija, bet nesilaikyta moralės principų. <p><i>Socialiniame gyvenime:</i> <i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Partinės nomenklatūros atstovai, kurie netikėjo komunistine ideologija, naudojami visomis santvarkos teikiamomis socialinėmis privilegijomis. • Nomenklatūros atstovai tikėjo komunistine ideologija, bet vis tiek naudojami visomis galimomis privilegijomis. <p><i>Kultūriniame gyvenime:</i> <i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Menininkai privalėjo teigiamai kalbėti apie esamą santvarką, bet tie, kurie netikėjo ideologija, bandė naudoti ezopo / simbolių kalbą savo kūrinuose. • Menininkai, kurie netikėjo komunistine ideologija, vis tiek kūrė pagal ideologijos principus. 		<p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p><i>4 taškai</i> skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p>